

**EESTI LINNADE JA VALDADE LIIDU JUHATUSE
KOOSOLEKU PROTOKOLL nr 2**

13.02.2024 Tallinnas ELVL büroos Lõkke tn 4 ning Teamsis
Algus kell 11.00, lõpp kell 13.40

Koosoleku juhataja: Mihhail Kõlvart
Protokollija: Inga Köster

Juhatuse liikmetest osalesid: Mihhail Kõlvart (Tallinna Linnavalitsus), Mihkel Juhkami (Rakvere Linnavalikogu), Urmas Klaas (Tartu Linnavalitsus), Taavi Aas (Jõgeva Vallavalitsus), Ingvar Saare (Lääneranna Vallavalitsus), Irina Talviste (Pärnu Linnavalitsus), Lauri Luur (Tori Vallavalitsus), Andres Laisk (Saue Vallavalitsus), Imre Jugomäe (Mulgi Vallavalitsus), Kurmet Müürsepp (Antsla Vallavalitsus), Georg Pelisaar (Põlva Vallavalikogu), Maris Toomel (Jõhvi Vallavalitsus).
Puudus: Priit Lomp (Kastre Linnavalikogu).

OTSUSTATI kinnitada järgmine päevakord:

1. Lühiülevaade ELVL IKT alastest koordineerimisest 2024. a alguses

Katrin Rajamäe-Soosaar, ELVL nõunik

2. ELVL 2024. a hankeplaani kinnitamine

Veikko Luhaid, ELVL tegevdirektor

3. Ülevaade hooldereformist

Meeli Tuubel, Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakonna nõunik

Andrus Jõgi, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kohalike omavalitsuste osakonna nõunik

4. Ülevaade kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamismenetlusest

Jan Trei, ELVL asedirektor

Tiina Üksvärav, ELVL õigusnõunik

5. Informatsioon õpetaja töötasu ja töötingimuste kollektiivlepingu läbirääkimiste kohta Haridus- ja Teadusministeeriumis

Jan Trei, ELVL asedirektor

Angela Saksing, ELVL nõunik

6. Uue liikmemaksu arvestamise mudeli komponentide protsentuaalsed osakaalud

Lauri Luur, ELVL juhatuse liige

Toomas Johanson, ELVL nõunik

7. Volituste andmine ELVL tegevdirektorile KIK arenguriikide kliimapoliitika teemalise projektitaotluse esitamiseks RTK e-toetuse keskkonnas

Reigo Lehtla, ELVL keskkonnanõunik

8. Ühistranspordikeskustest Eestis

Taavi Aas, ELVL juhatuse liige

Päevakorrapunkt 1

Lühiülevaade ELVL IKT alastest koordineerimisest 2024. a alguses

Kuulati Katrin Rajamäe-Soosaare ettekannet, kes tutvustas juhatusele liidu büroo tegevusi IKT valdkonnas.

KOV veebilehtede uue platvormi (Omavalitsuste portaali) projektist

- 2021-2023 viidi ellu ELVLi poolt pilootprojekt KOVTP asemel uue veebilehtede platvormi arendamiseks. Projekti lõpparuanne on heakskiidetud ja toetus väljamakstud.
- Pilootprojektis osalesid ELVL ning 5 omavalitsust (Jõgeva, Elva, Kose, Saaremaa ja Saue vallad).
- Uued veebilehed on juba avalikustanud ELVL, Saaremaa ja Jõgeva vald. Veebruarikuu jooksul avalikustatakse ka Elva, Kose ja Saue valdade uued kodulehed.
- Praeguseks on uuest platvormist huvitatud ligi 30 omavalitsust. Eeldatavalt hakkab uue platvormi majutus- ja haldusteenust pakkuma Rahandusministeeriumi IT-keskus (RMIT) – läbirääkimised käivad. RMITi baas-teenustasu on 352 € (majutus; koodi keskne haldus; kasutajatugi). Täiendavaid teenuseid saab tellida lisatasu eest. Iga omavalitsus saab kätte ühesuguse platvormi ehk tooriku näidismenüüga, millesse konkreetne sisu tuleb igal omavalitsusel juurde lisada. Kuna platvormi ülesehituse loogika on teistsugune, siis vanadelt kodulehtedelt materjale otse üle kanda ei ole võimalik.

Lähedase surma infoteenus avalikustamine eesti.ee keskkonnas

- Lähedase surma infoteenus avalikustati riigiportaalis eesti.ee 7. detsembril 2023.
- Lisaks on analüüsimisel pilootprojekt matusetootuste osas kolme KOV-i põhjal (nõ kolm tüüpilist juhtu) ning saadud tulemusi saab laiendada teistele KOVidele.
- Tegevus jätkub 2024. a, elluviimist rahastab Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM) koostöölepingu alusel.

ELVL digipöörde tegevuskavast:

- 2023. a lõpus allkirjastas digiarengu asekanstler ELVLi digipöörde tegevuskava 2023-2024 aastaks, mille kohaselt eraldatakse ELVLile 729 618 eurot plaani elluviimiseks.
- ELVLi volikogu otsustas 12.09.2023 koosolekul jagada 2024. a KOV digipöörde osalustasu võrdselt ELVLi liikmete vahel ehk 785 eurot liikme kohta. Summa lisatakse 2024. a liikmemaksu arvele.
- Kuna tegevuskava allkirjastamine venis MKMi poolt ning 2023. a lõpus muudeti ELVLi struktuuri, alustati planeeritud tegevuste elluviimisega 2024. a algusest. Tegevustest anname iga poole aasta järel aru MKM-ile.

KOV digipöörde plaani algatuste ja tegevuste eelarvete ülevaade:

Tegevused	Eelarve
KOV rahvahääletuste ja koosolekute digilahendus	304 620
Küberturvalisuse tagamise tugi KOVidele	121 226
KOV teenuste omanike arenguprogramm (koolitused)	100 000
KOV digivaldkonna kogukonna tugevdamine	12 000
KOV avalike teenuste kaardistamise mudel ja ühtne kasutajate rahulolu mõõtmise süsteem	135 210
Avaandmete avaldamise ja andmehalduse tugi KOVidele	50 562

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 2

ELVL 2024. a hankeplaani kinnitamine

Veikko Luhalaid tutvustas ELVL 2024. a hankeplaani.

ELVLi hankekorra kohaselt riigihangete korraldamine maksumusega alates 30 000 eurot ilma käibemaksuta asjade ostmise ja teenuste tellimisel ning alates 60 000 eurot ilma käibemaksuta ehitustööde korral sätestatakse iga-aastases ELVL hankeplaanis, mis kinnitatakse ELVL juhatuse poolt hiljemalt kahe kuu jooksul arvates ELVL eelarve vastuvõtmisest volikogus. Hankeplaani võib mõjuvatel põhjustel muuta või täiendada.

Kavandatavad hanked 2024. a: KOV rahvahääletuste lahenduse arendus; lõimumis-, sealhulgas kohanemisteenuste väljatöötamine ja rakendamine KOV-ides; KOV (digi)teenuste kasutajate tagasiside kogumise ja mõõtmise meetodika väljatöötamine; KOV teenuste omanike arenguprogramm; ELVL lähetusteenuste ja sellega kaasnevate teenuste tellimine 2024-2026.

OTSUSTATI: Kinnitada ELVL 2024. a hankeplaani.

Päevakorrapunkt 3 **Ülevaade hooldereformist**

Kuulati Meeli Tuubeli ettekannet, milles ta andis ülevaate hooldereformi poole aasta tulemustest. Reformi eesmärkideks on: vähendada inimeste kulutusi ööpäevaringse üldhooldusteenuse eest maksimise ja hoolduskoormust; pakkuda kvaliteetsemat teenust; laiendada kodus elamist toetavaid teenuseid.

Poole aasta vaates on Eestis hinnad tõusnud, seetõttu ka hooldekodud on pidanud oma hinnastamist korrigeerima.

Üle Eesti on keskmine hooldekodu kohatasu 1252 € kuus, millest hooldekodu poolt määratud hoolduskulud on 614 €. Kõikide hooldekodus viibivate inimeste keskmine pension on 681 € (ehk pisut väiksem kui Eesti keskmine statistiline pension). Keskmised näitajad tähendavad seda, et mõnel pool on suuremad näitajad, mõnel pool väiksemad. Omavalitsuste poolt kehtestatud hoolduskulud ehk see, mida inimesele hüvitatakse, on keskmiselt 591 €. Võttes arvesse keskmisi näitajaid, on ministeerium selle alusel seisukohal, et inimestel võiks olla hooldekodu koht tagatud ning ülalpidajaid ei koormata täiendavalt rahalise panusega. Samuti jääks hooldekodu elanikele ka väike summa käibekuludeks.

Teenuste kogukulu mõttes on teenuskoha kulud tõusnud. Samas positiivne mõju on see, et kui 2022. a oli inimese enda osalus 78% kogukuludest, siis täna on keskmise teenuse saaja omaosalus 53%.

Tuleviku vaates prognoositakse ka teenusesaajate arvu kasvu, hetkel on täitmata teenuskohti 812 (7%), mida oleks võimalik kohe täita. Praegu on statistilises mõttes teenuskohti rohkem, kuid need ei ole kõik kasutuses. Võib olla erinevaid põhjuseid, miks sotsiaalvaldkonna töötajad tunnetavad, et on kohtade puudus. Tegevusluba on antud 11 000 kohale ehk teenuse pakkujatel peaks olema piisav hulk sisustatud ruume ja personali, et teenust pakkuda. Võimalik, et kohti pole avatud sellepärast, et puudus on personalist. Või on hooldusasutuses kolmele inimesele mõeldud tuba, aga keegi eelistab üksi toas olla.

Lisaks on ministeeriumil teada teenuseosutajad, kes on hakanud uusi teenuskohti juurde looma ja SKA hinnangul avatakse sellel aastal 500 teenuskohta.

Teenuse saajate arv prognooside kohaselt on 2024. a arvestatud 1%-lise tõusuna. Paralleelselt on ka toetusmeetmed omavalitsustele, et saaks hakata looma hooldekodu eelseid teenusmajasid ja laiendama koduteenuseid (Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest).

Ministeerium on teadlik, et erahooldekodud ei soovi „raskemaid“ inimesi teenusele võtta, teemat on arutatud hoolekandetasutuste juhtidega ning lähiajal konsulteeritakse ka õiguskantsleri bürooga.

Andrus Jõgi tegi ülevaate riigipoolsete vahendite lisandumisest.

2023. aastal said KOVid reformi rakendamiseks riigilt lisavahendeid 39,2 miljonit eurot. Sel aastal omavalitsustelt tagasisidena saadud algsed andmed 2023. a kohta näitavad, et üldhoolduse kulud on kasvanud 26 miljonit eurot. Üksikute omavalitsustel on kogukulude kasv kiirem, kui riigilt saadud lisavahendid, aga see ei ole tingitud üksnes reformist, vaid ka omavalitsuste erinevatest valikutest.

2024. aastaks on riik planeerinud lisavahendeid 59,4 miljonit, kuid seisukoht on, et omavalitsuste enda panus peab säilima ja samuti ajas kasvama.

Juhatuse liikmed avaldasid arvamust, et omavalitsustel on erinevad nägemused ministeeriumi prognoosidest.

See, et statistika näitab vabu kohti, kuid samas neid rakendada ei saa, siis reaalselt neid omavalitsuse jaoks ei ole. Ja see, et kohti tuleb juurde, peaks korreleeruma täiendava finantseerimisega. Kui kohti tuleb juurde, on järjekord väiksem, aga samaaegselt tekib rohkem teenuse saajaid, mis suurendab sellevõrra rahalist koormust omavalitsustele. Sellest tulenevalt peaks olema omavalitsustele suurem toetus ka riigi poolt. Ning selline prognoos peab olema kajastatud finantseerimise kavas.

Pole selge, kas praegu on teenus riigi poolt 100%-liselt kaetud, nagu lubati, ja seega on keeruline ka teemat arutada.

Kuna omavalitsustele eraldati vahendeid 2023. a teisest poolaastast, siis polnud see eelmisel aastal probleemiks, aga muret tekitab, et käesolevaks aastaks eraldatud vahenditega ei ole see proportsionaalne. Paljud omavalitsused on miinuses.

Raha jagati riigi poolt teenuskohtade arvuga ära ning sellest tuleneb ka järjekordade temaatika, kuna paljud kliendid ei pääse hooldusele, sest kohad ei ole keskmise hinnaga, vaid on 1600-1700 eurot „raskemate“ klientide puhul. Kes vahe kinni maksab?

Samuti ei saa omavalitsused teenuskohti erihooldust vajavatele inimestele. Kohti võib olla, aga keegi ei rahasta neid kohti, sest raha selleks lihtsalt ei ole.

Küsitati, kas kasutamata teenuskohtade osas on võimalik saada mingit statististilist ülevaadet – kas omavalitsuste kaupa või maakondade kaupa. Sel juhul saaksid omavalitsused kohapeal analüüsida, mis on põhjused, et sellised „käärid“ on tekkinud. Igapäevaelus ollakse omavalitsustes tõsiselt mures, sest kohti nagu poleks, aga ministeerium toob välja päris suured numbrid vabade kohtade olemasolust. Kas ministeeriumist oleks võimalik sellist ülevaadet saada?

Meeli Tuubel vastas, et peaks olema võimalik selliseid andmeid saada, sest ministeeriumi numbrid pärinevad majandustegevuse registrist, milles on info teenuseosutajate kaupa välja toodud. Ministeerium võtab ülesandeks sellega tegeleda ja siis saaksid omavalitsused esitada teenuse osutajatele küsimusi, kas on võimalik täiendavaid kohti avada.

Andrus Jõgi selgitas, et 2023. a kevadel oli toetuse jaotuse valemis aluseks eakate arv omavalitsuses ning selle järgi toetus jaotati. Sellele järgnevalt lepidi läbirääkimiste sotsiaalvaldkonna töörühma koosolekul kokku, et aastaks 2024 toetuse jaotuse valemit kohandatakse ja seda on ka tehtud. Summast üks osa läheb tulumaksust, kuid tasandusfondist minev osa ei lähe eakate arvu järgi vaid üldhooldekodudes olevate inimeste arvu aluseks võttes. Kui edaspidi on valemit veel tarvis muuta, siis on see võimalik.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks.

Päevakorrapunkt 4

Ülevaade kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamismenetlusest

Kuulati Jan Trei kokkuvõtet KOKSi muutmise protsessist.

KOKSi muutmise osas algasid arutelud 2018. aastal. 12.05.2022 kiitis Vabariigi Valitsus eelnõu heaks ja esitas Riigikogule menetlusse (mai 2022-märts 2023), kuid see langes menetlusest välja seoses Riigikogu selle koosseisu volituste lõppemisega.

04.01.2024 saadeti KOKSi ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu uuele kooskõlastusringile. ELVL koondas liikmete arvamused ja esitas märkused ning ettepanekud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile.

KOKSi muudatuste kesksed eesmärgid olid: KOV enesekorraldusõiguse suurendamine - senisest rohkem otsustus- ja kaalutusõigust kohaliku elu korraldamisel; osalusdemokraatia võimaluste paindlikumaks muutmine ja elanike suurem kaasamine + KOV tegevuse avatus. Ei tule uut tervikseadust vaid keskendutakse KOVide aluskorraldusele.

Jan Trei sõnul soovib ministeerium märtsi lõpus esitada eelnõu valitsuse istungile, aga on lootust, et enne toimub veel ELVL ja ministeeriumi ühisarutelu, sest tegemist on KOVe puudutava baas-seadusega ning me saame oma seisukohti selgitada või siis pöördume kirjalikult.

Tiina Üksvärav selgitas, et käesoleva eelnõu vastuskiri pandi kokku liidu liikmetelt laekunud arvamuste põhjal. Vastuskirjas rõhutati ministeeriumile muuhulgas ka vajadust mõned eelnõu sõnastused veelkord üle vaadata ning sõnastada õigusnormid selliselt, et need oleksid ühetähenduslikud, selged ja täpsed.

Eelnõu praeguses etapis oleme oma ettepanekud esitanud, millele tavapäraselt saadetakse tagasiside ning meil on võimalik veelkord oma seisukohti täpsustada ja esitada.

Toimus arutelu. Juhatuse liikmed olid häiritud, et kui 2022. aastal vaieldi KOKSi eelnõu sisu läbi ning lahendused ja ettepanekud, mis eelnõusse sisse kirjutati põhinesid kompromissidel, millega osapooled nõustusid, siis praeguses eelnõus on väga palju sellist, mille osas eelmise eelnõu versiooni arutelul olid sõlmitud teistsugused kokkulepped. Uus valitsus on teinud omad korrektiivid ning eelnõu sisu osas on tehtud mitmeid erinevaid muudatusi, millega liit ei saa nõus olla.

Üheks põhimõtteliseks muudatuseks on see, et kui eelnimetatud kooskõlastamisringil olnud eelnõu kohaselt sätestati konkreetset, et üleriigilise liidu ülesandeid täidab Eesti Linnade ja Valdade Liit, siis kahetsusväärset antud eelnõu versioon nimetatud sätet enam ei sisalda. Puudub ka selgitus, mis põhjustel ja kaalutlustel nimetatud lõige on eelnõust välja jäetud. Liidu vastuskirjas tehti muuhulgas ettepaneku nimetatud säte eelnõu teksti lisada.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks. Jätkata arutelu, kui laekub tagasiside KOKSi eelnõu kohta esitatud ettepanekutele.

Päevakorrapunkt 5

Informatsioon õpetaja töötasu ja töötingimuste kollektiivlepingu läbirääkimiste kohta Haridus- ja Teadusministeeriumis (HTM)

Kuulati Jan Trei informatsiooni kollektiivlepingu läbirääkimistest õpetajate palga ja töötingimuste üle. HTM saatis 25. jaanuaril erinevatele osapooltele kutse alustada läbirääkimisi.

Probleemid, mida läbirääkimistel soovitakse lahendada: õpetajate järelkasv, alustavate õpetajate lahkumine, kvalifikatsioonita õpetajate osakaalu tõus ja palgaprobleem.

19. veebruaril toimub Tartus esimene läbirääkimiste voor. Ministeerium küll lubas, aga tänaseks liidule taustamaterjale ei ole saadetud.

Küsimus on, kas me liiduna soovime võtta endale tulevikuks kohustust osaleda palgaläbirääkimistel KOV-ide volituste alusel?

Toimus arutelu, mille käigus muuhulgas tõdeti, et riik vähendab omavalitsuste tulubaasi, kuid täiendavaid kohustusi antakse juurde rahastust lisamata.

Kollektiivlepingu läbirääkimiste delegeerimine liidule (volituste andmine KOVide poolt), ei ole arutelu teema enne, kui ministeeriumi poolt on sõnastatud selge fookus, mille üle liit peaks läbi rääkima!

Hetkel on selleks õpetajate palga alammäär. Paraku aga ei räägi HTM täna enam ühest alammäärast, vaid räägib kvalifikatsioonipõhistest alammääradest ning töötingimustest ja tööstaažist.

Ja kuna mitmed omavalitsused on juba kollektiivlepingud sõlminud, siis olukord on tänaseks teistsugune. Kuna tegemist on omavalitsuste autonoomia küsimusega ning streigiaeagsed nõudmised on riigi poolt nende suhtes täidetud, siis neil omavalitsustel on tänaseks erinev läbirääkimiste positsioon.

Liidu volikogu võiks teemat arutada ning võtta volikogu koosolekul vastu otsuse, et praegu pakutud tingimustel liit ei osale läbirääkimistel.

OTSUSTATI: Võtta informatsioon teadmiseks ning käsitleda teemat märtsi juhatuse ja volikogu koosolekul.

Päevakorrapunkt 6

Uue liikmemaksu arvestamise mudeli komponentide protsentuaalsed osakaalud

Kuulati Lauri Luuri informatsiooni liikmemaksu teemal. Eelmisel korral juhatuse arutelust jäi sooviks, et mudelis vähendada elanikkonna komponenti ning pöörata rõhku tulubaasile. See tagaks, et valem oleks õiglasem kõigi liidu liikmete suhtes. Vajalik on leida tasakaal, mis tähendab, et mudel peaks olema lihtne ja võimalikult väheste eranditega. Välistama peaks olukorra, kus peamine koormus jääb suurematele keskustele ehk uus mudel jaotaks liikmemaksu omavalitsuste vahel ühtlasemalt. Selleks oleks fikseeritud kõigil ühetaoline summa (baasosa), võetakse arvesse elanike arv ning mingil määral ka omavalitsuse tulukus.

Mudeli sisu üle võib veel arutleda, kuid selle korrastamine on vajalik selleks, et liikmemaksud jaotuksid liikmete vahel võrdsemalt. Ebavõrdsus on tingitud omavalitsuste ühinemisjärgsel perioodil kehtinud tingimustest ja sel ajahetkel aluseks võetud kokkulepetest.

OTSUSTATI: Juhatuse korralisel märtsi koosolekul otsustada liikmemaksu arvestamise valemi kinnitamise üle.

Päevakorrapunkt 7

Volituste andmine ELVL tegevdirektorile KIK arenguriikide kliimapoliitika teemalise projektitaotluse esitamiseks RTK e-toetuse keskkonnas

Reigo Lehtla selgitas, et Keskkonnainvesteeringu Keskuse (KIK) meetmesse on võimalik esitada projektitaotlust arenguriikide kliimapoliitika toetamiseks. Projekt on suuremahuline ja kestvus on kolm aastat. Liidu poolt soovime kokku panna projekti Ukraina Lvivi linnaga koostöös ja sõlmida nendega koostööleping projekti elluviimiseks, et tarnida Lvivi linnale Eesti päritolu elektrijaam.

OTSUSTATI: Volitada tegevdirektorit projektitaotluse esitamiseks RTK e-toetuste keskkonnas.

Päevakorrapunkt 8

Ühistranspordikeskustest Eestis

Taavi Aas informeeris juhatust, et käimas on protsess ühistranspordikeskuste (ÜTK) tuleviku teemadel. Aruteludel on osalenud Transpordiameti, ministeeriumi ja Civitta esindajad ning mõnede üksikute KOVide juhte on samuti kaasatud aruteludesse.

On kolm stsenaariumit – kas jääb nii nagu praegu; Eestisse tekivad 3-4 ÜTK-d; Eestis on üks ÜTK. Arutatud ei ole teemal, kas see üks keskus oleks omavalitsuste või riigi hallata.

Praegused ÜTK-d on erinevatel seisukohtadel. Põhja-Eesti Ühistranspordikeskus pooldab konsolideerimist (laienemist), ülejäänud keskused on selle vastu ning muutust ei soovi.

Samas on ÜTK-de juhid omavalitsused ja tundub, et nendega ei ole arutelusid peetud.

Kas peaksime KOVe teavitama sellest teemast ja KOVides tegema küsitluse, et saada selgust, mida omavalitsused arvavad võimalikest muutustest?

OTSUSTATI: Büroo pöördub Transpordiameti poole info saamiseks ning jagab tagasisidet liidu liikmetega.

Mihhail Kõlvart
koosoleku juhataja

Inga Köster
protokollija